

Prečišćeni tekst Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama obuhvata sljedeće propise:

1. Pravilnik o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama ("Službeni list Crne Gore", br. 060/16 od 23.09.2016),
2. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama ("Službeni list Crne Gore", br. 011/17 od 20.02.2017),
3. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama ("Službeni list Crne Gore", br. 043/18 od 03.07.2018),
4. Pravilnik o dopuni Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama ("Službeni list Crne Gore", br. 020/19 od 04.04.2019),
5. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama ("Službeni list Crne Gore", br. 021/20 od 22.03.2020), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

PRAVILNIK

O MJERAMA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU OD RIZIKA IZLOŽENOSTI KANCEROGENIM ILI MUTAGENIM MATERIJAMA □

("Službeni list Crne Gore", br. 060/16 od 23.09.2016, 011/17 od 20.02.2017, 043/18 od 03.07.2018, 020/19 od 04.04.2019, 021/20 od 22.03.2020)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se minimalni zahtjevi koje poslodavac treba da ispuni u obezbjeđivanju mjera zaštite i zdravlja na radu uključujući i granične vrijednosti, radi otklanjanja ili smanjenja rizika od nastanka povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom koje nastaju za vrijeme rada pri izlaganju zaposlenog kancerogenim ili mutagenim materijama.

Član 2

Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na radna mjesta na kojima su zaposleni izloženi:

- jonizujućem zračenju;
- ili bi mogli biti izloženi prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest, osim u slučaju kada je odredbama ovoga pravilnika propisan viši nivo zaštite i zdravlja na radu.

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- kancerogena materija je supstanca ili smješa koja ispunjava uslove za klasifikaciju u kategoriju kancerogena 1.A ili 1.B u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija, pakovanje i označavanje hemikalija, kao i supstanca ili smješa ili postupak koji su dati u Prilogu broj 1 koji čini sastavni dio ovog pravilnika, kao i supstanca ili smješa koja se ispušta pri postupku iz navedenog priloga;
- mutagena materija je supstanca ili smješa koja ispunjava uslove za klasifikaciju u kategoriju 1.A ili 1.B mutagenih ćelija u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija, pakovanje i označavanje hemikalija; i
- granična vrijednost izloženosti kancerogenoj ili mutagenoj materiji je prosječna koncentracija kancerogene ili mutagene materije u vazduhu na radnom mjestu u zoni disanja zaposlenog u odnosu na referentni period, koja je data u Prilogu broj 2 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 4

Poslodavac treba da obezbijedi da se kancerogene ili mutagene materije, ukoliko je tehnički moguće, proizvode i upotrebljavaju u zatvorenom sistemu, a kada to tehnički nije izvodljivo, da se kancerogene ili mutagene materije zamijene sa materijom, smješom ili procesom koji u uslovima upotrebe nijesu opasni ili su manje opasni za zaštitu i zdravlje zaposlenog.

Poslodavac treba da obezbijedi da zaposleni ni u kom slučaju ne bude izložen koncentracijama kancerogenih ili mutagnih materija koje su više od graničnih vrijednosti izloženosti utvrđenih u Prilogu broj 2 ovog pravilnika.

Izloženost iz stava 2 ovog člana ne treba da bude trajna i treba da bude strogo ograničena na najkraće potrebno vrijeme za svakog zaposlenog.

Poslodavac treba odmah da sprovede mjere zaštite i zdravlja na radu kako bi izloženost bila svedena na vrijednost ispod granične vrijednosti, kada i pored mjera koje preduzima, izloženost zaposlenog prelazi granične vrijednosti.

Pri svakoj upotrebi kancerogenih ili mutagenih materija poslodavac treba da obezbijedi primjenu i sprovođenje mjera zaštite i zdravlja na radu, a naročito:

- ograničavanje količine kancerogenih ili mutagenih materija na radnom mjestu na najmanju moguću mjeru;
- smanjivanje na minimum broja zaposlenih koji su ili mogu biti izloženi kancerogenim ili mutagenim materijama;
- projektovanje odgovarajućih procesa rada i tehničke kontrole, kako bi se izbjeglo ili u najvećoj mogućoj mjeri smanjilo oslobađanje kancerogenih ili mutagenih materija na radnom mjestu;
- eliminisanje kancerogenih ili mutagenih materija na njihovom izvoru, putem lokalne i opšte ventilacije, pri čemu sve metode trebaju da budu u skladu sa potrebama zdravstvene zaštite i zaštite životne sredine;
- obilježavanje opasnih zona odgovarajućim znakovima za zaštitu i zdravlje na radu na područjima gdje su zaposleni izloženi ili mogu biti izloženi kancerogenim ili mutagenim materijama; i
- izradu planova za postupanje u vanrednim situacijama koje mogu dovesti do nepredviđeno visoke izloženosti.

Član 5

Poslodavac treba da obavijesti inspekciju rada o upotrebi kancerogenih i mutagenih materija najmanje 15 dana prije početka obavljanja tih poslova na obrascu koji je dat u Prilogu broj 3 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Kada je utvrđeno da postoji rizik od nastanka povrjeđivanja i oštećenja zdravlja zaposlenog zbog izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama, poslodavac treba da omogući inspekciji rada pristup podacima o:

- aktivnostima i industrijskim procesima koji se izvode, uključujući razloge upotrebe kancerogenih ili mutagenih materija;
- tipu proizvedenih ili upotrijebljenih kancerogenih ili mutagenih materija;
- količini proizvedenih ili upotrijebljenih kancerogenih ili mutagenih materija ili smješa koje sadrže kancerogene ili mutagene materije;
- broju izloženih zaposlenih;
- preduzetim mjerama zaštite i zdravlja na radu;
- vrsti sredstava i opreme lične zaštite na radu koji se upotrebljavaju;
- prirodi, stepenu i trajanju izloženosti; i
- slučajevima zamjene kancerogenih ili mutagenih materija sa materijom, smješom ili procesom koji u uslovima upotrebe nijesu opasni ili su manje opasni za zaštitu i zdravlje zaposlenog.

Član 6

Poslodavac treba da, u slučaju opasne pojave ili nezgode usljed kojih može doći do nepredviđene izloženosti zaposlenog kancerogenim ili mutagenim materijama, bez odlaganja, obavijesti zaposlene.

U cilju uspostavljanja normalnog stanja i otklanjanja uzroka nepredviđene izloženosti, poslodavac treba da:

- dozvoli rad u ugroženom području samo zaposlenima koji su neophodni za obavljanje popravki i drugih neophodnih radova;
- za svakog zaposlenog obezbijedi da njegova izloženost kancerogenim ili mutagenim materijama bude ograničena na najkraće potrebno vrijeme.

Član 7

Zaposleni koji su ili mogu biti izloženi kancerogenim ili mutagenim materijama ne treba da konzumiraju hranu i tečnost, niti da puše u radnom prostoru u kojem postoji rizik od kontaminacije.

Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Uovaj pravilnik prenesena je Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2004/37/EZ od 29. aprila 2004. godine o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama na radu.

□ U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti zaposlenih od rizika zbog izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama na radu.

□ U ovaj pravilnik prenesene su Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2019/130 o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama na radu i Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2019/983 o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama na radu.

„Prilog broj 1

LISTA KANCEROGENIH I MUTAGENIH MATERIJAMA, SMJEŠA I PROCESA

1. Proizvodnja auramina.
2. Rad koji uključuje izlaganje policikličnim aromatičnim ugljenovodonicima prisutnim u čađi, katranu ili smoli kamenog uglja.
3. Rad koji uključuje izlaganje prašini, dimu i aerosolima koji nastaju pri žarenju i elektropreradi, bakar-niklovog jedinjenja.
4. Proizvodnja izopropil-alkohola u prisustvu jakih kiselina.
5. Rad koji uključuje izlaganje prašinama tvrdog drveta.
6. Rad koji uključuje izlaganje uljima koja su prethodno korišćena u motorima sa unutrašnjim sagorijevanjem za podmazivanje i hlađenje pokretnih djelova u motoru.

„Prilog broj 2

GRANIČNE VRIJEDNOSTI IZLOŽENOSTI NA RADNOM MJESTU

CAS br. ⁽¹⁾	EZ br. ⁽²⁾	Naziv materije	Granične vrijednosti						Napomena	Prelazni period
			8 sati ⁽³⁾			Kratkotrajno ⁽⁴⁾				
			mg/m ³ ₍₅₎	ppm ₍₆₎	f/ml ₍₇₎	mg/m ³ ₍₅₎	ppm ₍₆₎	f/ml ₍₇₎		
-	-	prašine tvrdog drveta	2 ⁽⁸⁾	-	-	-	-	-	-	Granična vrijednost 3 mg/m ³ do 17. januara 2023
-	-	jedinjenja hroma(VI) koja su kancerogene materije u smislu člana 2 tačke (a) podtačke i Direktive Evropskog parlamenta i Savjeta 2004/37/EZ	0,025	-	-	-	-	-	-	Granična vrijednost 0,010 mg/m ³ do 17. januara 2025. godine. Granična vrijednost 0,025 mg/m ³ za postupke zavarivanja ili rezanja plazmom ili slične postupke pri kojima nastaje dim do 17. januara 2025. godine
-	-	vatrootporna keramička vlakna koja su kancerogene materije u smislu člana 2 tačke (a) podtačke i Direktive Evropskog parlamenta i Savjeta 2004/37/EZ	0,3	-	-	-	-	-	-	-
		kristalna silicijumova prašina koja udisanjem može da dopre u pluća	0,1 ⁽⁹⁾	-	-	-	-	-	-	-
71-43-2	200-753-7	benzen	3,25	1	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
75-01-4	200-831-0	vinilhlorid monomer	2,6	1	-	-	-	-	-	-
75-21-8	200-849-9	etilen oksid	1,8	1	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
75-56-9	200-879-2	1,2-epoksipropan	2,4	1	-	-	-	-	-	-
79-01-6	201-167-4	trihloroetilen	54,7	10	-	164,1	30	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
79-06-1	201-173-7	akrilamid	0,1	-	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
79-46-9	201-209-1	2-nitropropan	18	5	-	-	-	-	-	-

95-53-4	202-429-0	o-toluidin	0,5	0,1	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
101-77-9	202-974-4	4,4'-metilendianilin	0,8	-	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
106-89-8	203-439-8	epihlorhidrin	1,9	-	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
106-93-4	203-444-5	etilen dibromid	0,8	0,1	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
106-99-0	203-450-8	1,3-butadien	2,2	1	-	-	-	-	-	-
107-06-2	203-458-1	etilen dihlorid	8,2	2	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
302-01-2	206-114-9	hidrazin	0,013	0,01	-	-	-	-	koža ⁽¹⁰⁾	-
593-60-2	209-800-6	bromoetilen	4,4	1	-	-	-	-	-	-
		Emisije ispušnih gasova dizel motora	0,05 ⁽¹⁾							Granična vrijednost primjenjuje se od 21. februara 2023. godine. Za podzemne radove u rudarstvu i izgradnju tunela granična vrijednost primjenjuje se od 21. februara 2026. godine
		Smješe policikličnih aromatičnih ugljovodonika, posebno onih koji sadrže benzo(a)piren, koje su kancerogene u smislu ove direktive.							koža ⁽¹⁰⁾	
		Mineralna ulja koja su prethodno korišćena u motorima sa unutrašnjim sagorijevanjem za podmazivanje i hlađenje pokretnih dijelova u motoru							koža ⁽¹⁰⁾	
-	-	Kadmijum i njegova neorganska jedinjenja	0,001 ⁽¹¹⁾	-	-	-	-	-		Granična vrijednost 0,004 mg/m ³ ⁽¹²⁾ do 11. jula 2027
-	-	Berilijum i njegova neorganska jedinjenja	0,0002 ⁽¹¹⁾	-	-	-	-	-	Preosjetljivost kože i preosjetljivost disajnih organa ⁽¹³⁾	Granična vrijednost 0,0006 mg/m ³ do 11. jula 2026. godine
-	-	Arsenska kisjelina i njene soli, kao i neorganska jedinjenja arsena	0,01 ⁽¹¹⁾	-	-	-	-	-		Granična vrijednost 0,01 mg/m ³ u oblast topljenja bakra od 11. jula 2023. godine
50-00-0	200-001-8	Formaldehid	0,37	0,3	-	0,74	0,6	-	Preosjetljivost kože ⁽¹⁴⁾	Granična vrijednost 0,62 mg/m ³ ili 0,5 ppm ⁽³⁾ za zdravstvenu i pogrebnu oblast i obast balzamovanje do 11. jula 2024. godine
101-14-4	202-918-9	4,4 – metilen-bis-(2-hloroanilin)	0,01	-	-	-	-	-	Koža ⁽¹⁰⁾	

Oznake navedene u tabeli imaju sljedeće značenje:

(1) CAS br. - identifikacioni broj iz Hemijskih apstrakata CAS broj (eng. *Chemical Abstract Service*).

(2) EZ broj tj. EINECS, ELINCS ili NLP - identifikacioni broj iz Evropskog inventara postojećih hemijskih materija (eng. *European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances*).

(3) Mjereno ili izračunato u odnosu na referentni period od osam sati.

(4) Granična vrijednost za kratkotrajnu izloženost (KGVI). Granična vrijednost za izloženost koja se ne bi smjela preći a koja se odnosi na period od 15 minuta ako nije drugačije određeno.

- (5) mg/m^3 = = miligrama po kubnom metru vazduha pri temperaturi 20°C i pritisku od 101,3 kPa (760 mm Hg).
- (6) ppm = = djelova na milion zapremine vazduha (ml/m^3).
- (7) f/ml = vlakana po mililitru.
- (8) Dio koji se udiše - ako se prašina tvrdog drveta pomiješa sa drugim prašinama drveta, granična vrijednost se primjenjuje na sve prašine drveta koje su prisutne u toj smješi.
- (9) Dio koji udisanjem može doprijeti u pluća.
- (10) Znatn doprinos ukupnom opterećenju tijela moguć izloženosti preko kože.
- (*) Mjereno kao elementarni ugljenik.
- (11) Frakcija koju je moguće udahnuti.
- (12) Frakcija koju je moguće udahnuti. Frakcija koju je moguće udahnuti u onim državama članicama u kojima se na dan stupanja na snagu ove Direktive primjenjuje sastav biomonitoringa sa biološkom graničnom vrijednošću do najviše 0,002 mg Cd/g kreatinina u urinu.
- (13) Materija može prouzrokovati preosjetljivost kože i preosjetljivost disajnih puteva.
- (14) Materija može prouzrokovati preosjetljivost kože.”

Prilog broj 3

OBAVJEŠTENJE O UPOTREBI KANCEROGENIH I MUTAGENIH MATERIJA

Obavještenje slati na adresu:

Primalac : Crna Gora
 Uprava za inspekcijske poslove
 Odsjek za inspekciju rada

Adresa : _____

Poštanski broj i grad : _____

OBAVJEŠTENJE O UPOTREBI KANCEROGENIH I MUTAGENIH MATERIJA NA RADU

Podaci o poslodavcu

Naziv

Adresa

Poštanski broj i grad

☎ Telefon

@ E-pošta

 Web adresa _____
 _____

Stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu

Ime i prezime _____

Odgovorno lice

Ime i prezime _____

- Podaci o proizvodnji/upotrebi kancerogenih ili mutagenih materija (obilježiti u skladu sa propisima)
- Proizvodni postupak, kod kojeg se kancerogene ili mutagene materije upotrebljavaju ili nastaju
- Proizvodni postupak, kod kojeg se kancerogene ili mutagene materije ispuštaju
- Upotreba kancerogenih ili mutagenih materija

Opis proizvodnog postupka ili postupka upotrebe kancerogenih ili mutagenih materija

(kratak opis postupka, uključujući razloge za proizvodnju/upotrebu kancerogenih ili mutagenih materija)

_____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____

Podaci o kancerogenim ili mutagenim materijama

Naziv kancerogene ili mutagene materije	EC br.	CAS br.	Klasifikacija	Koncentracija kancerogene ili mutagene materije	Količina (npr.: kg/mjesec)

Podaci o mjerama zaštite i zdravlja na radu

Mjere zaštite i zdravlja na radu koje se sprovode	
Sredstva i oprema lične zaštite na radu koja se upotrebljava	
Razlozi nezamjenljivosti kancerogenih ili mutagenih materija	
Navedite zašto: - kancerogene ili mutagene materije nije moguće zamijeniti - nije moguće spriječiti izloženost kancerogenim ili mutagenim materijama na radnom mjestu	

Podaci o izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama

Način izloženosti	Naziv kancerogene ili mutagene materije	
	_____	
	_____	
	☐ udisanje	☐ kontakt sa kožom
Broj izloženih zaposlenih	_____	broj izloženih zaposlenih od toga žena
	_____	
Trajanje izloženosti	_____	sati / radni dan
	_____	radnih dana / godina
Stepen izloženosti	☐ Procjena rizika za radna mjesta, na kojih su zaposleni izloženi kancerogenim ili mutagenim materijama (kopiju dodati u prilogu) (kopija dodana v prilogi)	

_____
Datum

_____
Potpis stručnog lica za zaštitu i zdravlje na radu

_____
Datum

_____
Pečat

_____
Potpis odgovornog lica

Prilozi: